

บทที่ 5

การเปลี่ยนแปลงและการคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

การเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

1. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

สังคมของในอดีต จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโส นำโดยกำนัน เค้น ผาข (กำนัน เค้น ผาข, สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548) สรุปได้ว่าสมัยที่เน้นลัทธิชาตินิยม เน้นความเป็นชาติ ความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมไทย คือ การเน้นความเป็นไทยนั้น เด็กที่เข้ารับการศึกษายในโรงเรียนของชุมชนของที่ตำบลคลองพลู มักพูดภาษาไทยกลางตามระเบียบของทางโรงเรียนและพูดภาษาไทยในชีวิตประจำวันติดต่อกันไปจึงไม่พูดภาษาของแม้จะฟังออกและพูดได้ แต่ก็พูดเฉพาะกับพี่น้องญาติ พ่อแม่เท่านั้น รวมทั้งที่บ้านก็สอนเด็กพูดภาษาไทยกลางเนื่องจากเด็กต้องเข้าโรงเรียน หากพูดภาษาของจะเป็นปัญหาเมื่อเข้าโรงเรียนจึงเป็นผลให้ทางบ้านสอนภาษาไทย ทำให้ภาษาของแท้ ๆ เริ่มเปลี่ยนไป มีการใช้คำในภาษาไทยมากขึ้น แม้ว่าจะพูดด้วยสำเนียงของ แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีเด็กที่พูดภาษาของได้ และกล้าพูดภาษาของในชีวิตประจำวันกับเพื่อน ๆ รวมทั้งยอมรับตนเองว่ามีเชื้อสายของอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งเป็นเด็กที่อยู่ในบ้านที่ลึกเข้าไปและทางบ้านยังพูดภาษาของ ยังมีความเป็นอยู่แบบเดิมก็ยังคงพูดภาษาของกันอยู่ในปัจจุบัน แต่เมื่อมาโรงเรียนก็ต้องพูดภาษาไทยตามระเบียบของโรงเรียน แต่ในกลุ่มเพื่อนเวลาว่างก็พูดภาษาของกันอยู่เช่นเดิม ส่วนในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีก็มีการนำจากส่วนกลางเข้ามาทำให้เกิดการปรับ หรือ ประยุกต์วัฒนธรรมดั้งเดิมเสียเป็นส่วนใหญ่

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลูในการศึกษารุ่นนี้มีดังต่อไปนี้

1.1 ลัทธิชาตินิยมสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม (พ.ศ.2481-2487)

ได้มีการกำหนดความหมายดังนี้

“ลัทธิ” หมายถึง ความเชื่อถือที่มีการปฏิบัติตาม มีกรอบและข้อกำหนดให้ปฏิบัติตามแนวทางความเชื่อนั้น

“ชาติ” เป็นคำที่ใช้ตรงกับคำว่า Nation คำว่า “ชาติ” นี้มาจากคำภาษาบาลี ดันเดิมของคำแปลว่า เกิด หรือ กำเนิด คำว่า Nation มีความหมายดั้งเดิมอย่างเดียว ความรักชาติก็คือรักคนที่มีการกำเนิดมาอย่างเดียวกัน ไม่ว่าคนนั้นจะอยู่ในดินแดนไหน สำหรับคนที่อยู่ในดินแดนเดียวกันก็รักคนที่มีการกำเนิดเดียวกันมากกว่าคนต่างกำเนิด

“ชาตินิยม” เป็นคำที่บัญญัติขึ้นมาจากคำว่า Nationalism ซึ่งหมายความว่า เป็นลัทธิชาตินิยม ให้ความสำคัญแก่ชาติเหนือสิ่งใด ๆ

คำว่า “เชื้อชาติ” หรือ “Race” หมายถึงการที่มนุษย์มีเชื้อสาย ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตความเป็นอยู่อย่างเดียวกัน ลัทธิชาตินิยมจึงเป็นลัทธิที่ให้ความสำคัญแก่ส่วนรวมของเชื้อชาติ เป็นความรัก ความนิยมนคนเชื้อชาติเดียวกัน (หลวงวิจิตรวาทการ, 2503, หน้า 17)

สมัยของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ระหว่าง พ.ศ.2481-2487 เป็นช่วงที่ประเทศอยู่ในภาวะของสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นและมหาอำนาจตะวันตก เริ่มรุกรานมาถึงประเทศไทย โดยทั่วไปสงครามจะมีผลกระทบต่อชีวิตและผู้คนในเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ อีกทั้งมีผลต่อผู้มีรายได้อาจเป็นเงินเดือนประจำ เช่นข้าราชการ เติมน หรือพนักงาน กล่าวคือ สงครามทำให้เกิดการขาดแคลนสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค หรือสินค้าที่มาจากการสั่งเข้า เป็นต้นว่า ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งขณะนั้นประเทศไทยไม่มีจุดยึดเหนี่ยวที่เป็นหลักใจของปวงชนชาวไทย ดังคำแถลงจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในการปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ความว่า ในสถานการณ์แบบนี้จะให้อย่างไรดี พระมหากษัตริย์ก็ทรงพระเยาว์อยู่ และไม่ได้ประทับในประเทศยังศึกษาอยู่ต่างประเทศ รัฐธรรมนูญก็ยังคงเป็นกระดาษอยู่ ชาติของเราก็ค่อนข้างใหม่ มีอะไรต่าง ๆ หลาก ๆ อย่างต้องช่วยกันสร้าง เพราะฉะนั้นในสถานการณ์แบบนี้เลยอยากจะให้เชื่อผู้นำ (สมเด็จพระวันทนา อังอิงจาก อติพร สุขสมนิตย์, 2543, หน้า 13) ด้วยเหตุนี้จึงมีการเริ่มปลูกฝังลัทธิชาตินิยม ให้เฟื่องฟูในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะในบรรดาผู้คนชั้นหัวหน้าหรือชนชั้นปกครอง จะทำให้เห็นว่าลัทธิชาตินิยมเป็นลัทธิเดียวที่จะช่วยปกป้องภัยอันตรายที่อาจจะบังเกิดแก่ชาติได้ทุกทาง การร่วมมือร่วมใจกันจะเป็นเครื่องมือสร้างชาติได้ดีกว่าเครื่องมืออื่น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีระหว่าง พ.ศ. 2481-2487 เป็นระยะเวลากว่า 5 ปี ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวถือได้ว่าเป็นยุคใหม่ของการเมืองไทย คณะราษฎรได้เข้าดำรงตำแหน่งสำคัญทางการบริหารอย่างแท้จริง นามทางการของประเทศไทยเปลี่ยนจาก “สยาม” เป็น “ประเทศไทย” ในช่วงนี้เอง ประเทศไทยเข้าสู่ยุคสมัยของ “การสร้างชาติ” มีการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงทางวัฒนธรรม ประเทศไทยเข้าสู่วงโคจรของประเทศญี่ปุ่น ความอ่อนแอของ “ลัทธิรัฐธรรมนูญ” ทำให้ผู้นำใหม่หันไปสร้างฐานความสนับสนุนของตนด้วยลัทธิ “ชาตินิยม” และเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองเกิดขึ้นในเอเชีย รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้สร้างฐานสนับสนุนเพิ่มเติมด้วย “ลัทธิทหาร” และ “ลัทธิผู้นำ”

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบาย “การสร้างชาติ” ในลักษณะของ “ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหาร” และ “เศรษฐกิจลัทธิชาตินิยม” โดยเฉพาะ “ลัทธิชาตินิยม” ได้นำมา

เป็นประโยชน์ในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลและสามารถสร้างพลังความรู้สึก ให้กับคนไทย จำนวนไม่น้อยในเรื่องของความรักชาติ ทั้งยังได้สร้างความรู้สึกลงในหมู่ “ชนชาติไทย” อย่างที่ไม่เคย มีมาก่อนว่าประเทศไทยเป็นของเราและของเรา สร้างความรักและความหวงแหนความเป็นเจ้าของ สิ่งที่อยู่ในมโนภาพว่าเป็น “ไทย” ขึ้นมาในขณะเดียวกันก็ได้มีการสร้าง “ลัทธิผู้นำ” ขึ้นมาด้วย โดยมี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นแกนกลาง เพื่อช่วยในการสร้างลัทธิชาตินิยมให้มีความมั่นคง ขึ้นซึ่งเห็นได้จากคำกล่าวของท่านในปี พ.ศ. 2485 ว่า

“ญี่ปุ่นมีเครื่องยึดมั่นอยู่คือ พระเจ้าแผ่นดินของเขา ของเราไม่มีอะไรเป็นเครื่องยึด แน่นอนที่มีอยู่คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ ชาติก็ยังไม่มีความ ศาสนาก็ไม่ ทำให้คนเลื่อมใสถึงยึดมั่น พระมหากษัตริย์ยังเป็นเด็กเห็นแต่รูป รัฐธรรมนูญก็ยังเป็นสมุด หนังสือ เวลาบ้านเมืองคับขัน จะเอาอะไรเป็นเครื่องยึด ไม่ได้ ผมจึงให้ตามนายกรัฐมนตรี”

หลักฐานที่จะทำให้เข้าใจลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดูเหมือนจะไม่ มีอะไรดีเท่าเนื้อร้องและทำนองของเพลงชาติไทย โดยมีเนื้อร้องที่มีคำขึ้นต้นว่า “ประเทศไทยรวม เลือดเนื้อชาติเชื้อไทย” และมีวลีหรือคำต่าง ๆ ที่สะท้อนลัทธิชาตินิยม ภายใต้กรอบประชาธิปไตย ที่มีทหารเป็นผู้นำ เช่น “เป็นประชารัฐ” หรือ “ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด” หรือ “สละเลือด ทุกหยาดเป็นชาติพลี” เป็นต้น

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ออกประกาศ “รัฐนิยม” ออกมาทั้งหมด 12 ฉบับ อยู่ในระหว่าง พ.ศ. 2482-2485 ดังนี้คือ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540, หน้า 157)

รัฐนิยมฉบับที่ 1 (24 มิถุนายน พ.ศ. 2482) เรื่อง การใช้ชื่อประเทศ ประชาชนและ สัญชาติ

รัฐนิยมฉบับที่ 2 (3 กรกฎาคม พ.ศ. 2482) เรื่อง การป้องกันภัยที่จะเกิดแก่ชาติ

รัฐนิยมฉบับที่ 3 (2 สิงหาคม พ.ศ. 2482) เรื่อง การเรียกชื่อชาวไทย

รัฐนิยมฉบับที่ 4 (8 กันยายน พ.ศ. 2482) เรื่อง การเคารพธงชาติ เพลงชาติและเพลง สรรเสริญพระบารมี

รัฐนิยมฉบับที่ 5 (1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2482) เรื่อง ให้ชาวไทยพยามใช้ เครื่องอุปโภค บริโภคที่กำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย

รัฐนิยมฉบับที่ 6 (10 ธันวาคม พ.ศ. 2482) เรื่อง ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติไทย

รัฐนิยมฉบับที่ 7 (21 มีนาคม พ.ศ. 2483) เรื่อง ชักชวนให้ชาวไทยร่วมกันสร้างชาติ

รัฐนิยมฉบับที่ 8 (1 เมษายน พ.ศ. 2483) เรื่อง เพลงสรรเสริญพระบารมี

รัฐนิยมฉบับที่ 9 (24 มิถุนายน พ.ศ. 2483) เรื่อง ภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่ พลเมืองดี

รฐนิยมฉบับที่ 10 (15 มกราคม พ.ศ. 2484) เรื่อง การแต่งกายของประชาชนชาวไทย

รฐนิยมฉบับที่ 11 (8 กันยายน พ.ศ. 2484) เรื่อง กิจวัตรประจำวันของคนไทย

รฐนิยมฉบับที่ 12 (28 มกราคม พ.ศ. 2485) เรื่อง การช่วยเหลือคุ้มครองเด็กคนชรา

หรือคนทุพพลภาพ

เครื่องมือของรัฐกับนโยบายการสร้างชาติและวัฒนธรรมใหม่ ในการดำเนินนโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น ปรากฏทั้งในรูปของการออกกฎหมาย โดยผ่านสภาฯ และในรูปของการประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เช่น ประกาศเรื่องรฐนิยม 12 ฉบับ และมีการดำเนินการของรัฐเพิ่มอีก คือ การใช้สื่อใหม่ในรูปของเทคโนโลยีและวัฒนธรรม เท่าที่มีในสมัยนั้นเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะการใช้วิทยุกระจายเสียงของกรมโฆษณาการ ใช้นิทรรศการประกอบและการแสดงละครโดยกรมศิลปากร

นอกจากนั้นยังได้นำวัฒนธรรมการแสดง เพลง และวรรณกรรมต่าง ๆ มาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายของลัทธิชาตินิยมทหารอีกด้วย จุดเด่นคือ ผลงานของหลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งเป็นบุคคลที่เรียกได้ว่า บุกเบิกความรู้ลัทธิชาตินิยมมาตั้งแต่การปกครองใน พ.ศ. 2475 ท่านได้แต่งบทละครและบทเพลงที่เน้นความรักในประเทศชาติและเผ่าพันธุ์อันยิ่งใหญ่ของคนไทย เป็นบุคคลที่ทำให้คำว่า “ไทย” ได้รับการคอกย้ำถึง “ความเป็นอิสระ” เช่น เรื่องเลือดสุพรรณ เป็นต้น

ในเรื่องของลักษณะประจำชาติแบบไทย ๆ ที่ไม่เลียนแบบตะวันตก จอมพล ป. พิบูลสงครามได้มีคำสั่งให้จัดทำรายการอาหารไทย ที่สมควรระบุเป็นอาหารประจำชาติ และเพื่อเน้นว่าวัฒนธรรมเป็นของประชาชนชาวไทย มีคำสั่งว่า คำที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ควรมีคำที่อ้างถึงต่างชาติ เช่น คำว่า “หนังญี่ปุ่น” ก็ให้เหลือเพียง “หนัง” คำว่า “หมากรุกฝรั่ง” ก็ให้เรียกว่า “หมากรุก” เพลงไทยที่มีคำว่า “เงี้ยว” ก็ให้เปลี่ยนใหม่ มีการคิดคำไทยขึ้นใช้แทนคำภาษาอังกฤษ เช่น “สวัสดี” แทนคำว่า “ฮัลโล”

ผลงานชิ้นสำคัญที่สุดคือ การปรับปรุงรำไท่ให้เป็นร่างมาตรฐานของชาติสำหรับข้าราชการได้หัดร้อง เดิมทีเคยการบันเทิงพื้นบ้านชนิดนี้เป็นการร้องรำประกอบจังหวะไท่ที่ง่ายสนุกสนาน ในปี พ.ศ. 2486 ข้าหลวงประจำจังหวัดหนองคายได้นำมาปรับปรุงให้เป็นการรำในงานสังสรรค์ของข้าราชการจังหวัด โดยเรียกชื่อเสียใหม่ว่า “รำวัฒนธรรม” ได้รับความนิยมแพร่หลายจึงปรับปรุงทำรำให้มีมาตรฐานเพื่อเป็นรูปแบบการบันเทิงของชาติต่อไป และเรียกชื่อใหม่ว่า “รำวง” โดยเหตุที่ผู้รำจะยืนเรียงกันเป็นวงกลม มีการเพิ่มดนตรีทั้งไทยเดิมและสากล ส่วนเนื้อร้องก็ได้มีการประพันธ์ใหม่ให้ได้อรรถรสและกระตุ้นให้คนไทยคำนึงถึงวัฒนธรรมแห่งชาติ รักชาติ และเชื่อผู้นำ รัฐบาลส่งเสริมให้ข้าราชการ ฟีกหัดรำวงทุกวันพุธตอนบ่าย เพื่อสันทนาการ และปลูกฝังวัฒนธรรมความรักชาติไปในตัว (ปริตดา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล, 2536, หน้า 66)

โดยสรุปแล้วนโยบายวัฒนธรรมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีลักษณะงอแงปรองดองที่จะสร้างให้คนไทยยุคใหม่มีคุณสมบัติตามที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้นำของชาติต้องการคือ รักชาติ เชื่อผู้นำ มีการศึกษา มีจริยธรรม มีกิริยามารยาทงดงาม เพื่อที่จะเป็นพลเมืองที่จะนำรัฐชาติในความหมายใหม่ ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าตามแบบอารยประเทศต่อไป จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ทำทุกวิถีทางที่เผยแพร่วัฒนธรรมแห่งชาติ ให้กระจายเสียงถึงคนไทยทุกระดับ ทุกหมู่เหล่า โดยมีความรักชาติเป็นแรงจูงใจและเงื่อนไขผูกมัด

ท่านผู้นำสมัยนั้นพยายามปลูกฝังนโยบายวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ในการกระตุ้นให้คนเกิดความรู้สึกชาตินิยมและปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ทั้งนั้นชุมชนของที่ตำบลคลองพลู ซึ่งสมัยนั้นรวมอยู่กับตำบลตะเคียนทองก็ได้รับผลกระทบเหล่านั้นด้วย รัฐมีการบังคับกวดขันผ่านระบบราชการ และใช้สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนรูปแบบศิลปะต่าง ๆ ในการโน้มน้าวประชาชน รัฐบาลได้เรียกประชุมข้าหลวงประจำจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อชี้แจงเหตุผลในการดูแลราษฎรให้รวมใจกันสร้างชาติ และย้ำว่าเป็นหน้าที่ของข้าหลวงที่จะต้องทำตนเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่สอดส่องดูแลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและคนในครอบครัวให้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ส่วนราชการที่มีโรงเรียนก็ต้องส่งสอนอบรมนักเรียนในเรื่องจริยธรรมมารยาทอย่างเข้มงวด นำแบบอย่างของส่วนกลางเข้ามาปฏิบัติ นอกจากนั้นยังมีการแต่งเพลงปลุกใจให้คนเกิดความรู้สึกรักชาติและเสียสละเพื่อชาติ

ในส่วนประชาชนที่อยู่รอบ ๆ นอกในเขตชนบท ตามต่างจังหวัด อยู่ห่างไกลการควบคุมของรัฐบาล และไม่ค่อยมีโอกาสได้รับสื่อวิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ รัฐบาลต้องอาศัยระบบราชการคือกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงศึกษาธิการในการควบคุมดูแล และสั่งงานผ่านกระทรวงมหาดไทยโดยเน้นเรื่องของการบังคับสอดส่องดูแล ซึ่งมีการสั่งงานไปตามชั้นตอน ผ่านข้าหลวงประจำจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แต่ก็ขึ้นอยู่กับความเข้มงวดและยึดหยุ่นของเจ้าพนักงานในแต่ละท้องที่ ทำให้เกิดความหลากหลายในการบังคับใช้นโยบาย ผลคือการยอมรับและการต่อต้านจากประชาชนก็เกิดการยอมรับและการต่อต้านที่หลากหลายไปตามท้องที่ด้วย แต่ไม่ว่าเจ้าหน้าที่จะยึดหยุ่นแค่ไหน ประชาชนก็ยังคงจำฝังใจถึงความอึดอัดที่จะต้องเลิกกินหมาก ความยากลำบากในการหาวัสดุพื้นบ้านมาทำหมวก ทำรองเท้าใส่เพื่อจะได้ไม่ต้องถูกตำรวจจับ สำหรับบางพื้นที่ซึ่งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแตกต่างจากวัฒนธรรมไทยภาคกลางมาก เช่น ชาวมุสลิมในภาคใต้ กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ฯลฯ การกวดขันของเจ้าหน้าที่บางครั้งยิ่งกลับส่งผลให้เกิดความแตกแยกภายในชาติมากขึ้น (อดิพร สุขสมนิตย์, 2543, หน้า 15)

จากการลงพื้นที่ศึกษาจะเห็นได้ว่าระบบโรงเรียนจากนโยบายของรัฐส่วนกลางในช่วงเวลานั้น(สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม)มีส่วนทำให้ภาษาของเปลี่ยนแปลงไป (กำนันเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) เล่าว่า โรงเรียนเริ่มเข้ามาตามนโยบายของรัฐเมื่อประมาณ พ.ศ. 2490 ชาวของในเวลานั้นรู้สึกว่ามีอะไรแปลก ๆ เข้ามาในชุมชน เช่น เด็ก ๆ ต้องไปเข้าโรงเรียน และปฏิบัติตามกฎของโรงเรียนทุกอย่างเวลาที่ทีมงานจากส่วนกลางเข้ามาโดยผ่านทางโรงเรียนหรือคุณครู นักเรียนชาวของก็ต้องเชื่อฟังคุณครู ซึ่งครูในสมัยนั้นถูกส่งมาจากส่วนกลาง ผู้คนต่างเกรงใจและให้ความเคารพเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นจากการสัมภาษณ์วันเดียวกันกำนันเงินยังได้ให้รายละเอียดอีกว่าของบางบ้านก็ทำตัวเฉย ๆ และไม่ชอบที่มีอะไรแปลกใหม่เข้ามาในชุมชนแต่ก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบคือการส่งลูกหลานเข้าเรียนส่วนของอีกส่วนหนึ่งก็รู้สึกชอบและพอใจกับข้อบังคับนี้

สมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ห้ามชาวของใช้ภาษาของโดยเฉพาะในโรงเรียนให้ใช้ภาษาไทยกลางเท่านั้นในส่วนนี้กำนันเงินและผู้อาวุโสในชุมชนได้ให้สัมภาษณ์ว่า (กำนันเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) ชาวของให้ความร่วมมือกับนโยบายของรัฐในข้อนี้เป็นอย่างดียิ่งก็คือเด็กที่เกิดใหม่ พ่อแม่ผู้ปกครองจะใช้ภาษาไทยกลางกับลูกตั้งแต่ตอนเริ่มหัดพูด (แตกต่างจากอดีตที่ใช้ภาษาของกันตลอดเวลา) เนื่องจากพวกเขากลัวว่าเวลาที่ลูกเข้าโรงเรียนอาจเกิดปัญหาโดยเฉพาะเด็วครูจะตำหนิหรือว่าเอาได้ อาจกล่าวได้ว่าลัทธิชาตินิยมในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในส่วนที่อยากสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยการใช้ภาษาไทยเหมือนกันทั่วประเทศมีส่วนทำให้ภาษาของเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในด้านความรู้สึกอาจเป็นปมด้อยหากต้องใช้ภาษาของซึ่งตามนโยบายรัฐหรือบุคคลกลุ่มอื่น ๆ ในประเทศเวลานั้นได้พยายามใช้ภาษาไทยกัน หากไม่ใช้ภาษาไทย ตามอย่างคนอื่นในเวลานั้นจะมีความรู้สึกคิดว่าไม่ใช่คนไทย และในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน การเน้นความเป็นหนึ่งเดียว

นโยบายการพัฒนาของรัฐในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของเศรษฐกิจ ทำให้ชุมชนของที่คลองพลุดึง ดัด อด ประยุกต์ หรือการเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ๆ จากสังคมภายนอกเข้ามาอยู่เสมอ เช่น ในเรื่องของการนำเงินตราเข้ามาใช้ในการจัดงานบุญมากขึ้น โดยเฉพาะบ้านของที่มีฐานะดีมีการจ้างมหรสพต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาแทนการละเล่นภายในหมู่คนของดังที่เคยมีในอดีต ในส่วนของประเพณีต่าง ๆ เช่น การเกิด การตาย การเลี้ยงผีบรรพบุรุษหรือแม้แต่การแต่งงานเนื่องจากความเหมาะสมในเรื่องของการทำมาหากิน การย้ายถิ่นของลูกหลานของบางคนหรือแม้กระทั่งการเกิดความรู้สึกว่าผิดไปจากประเพณีส่วนกลางในเรื่องขั้นตอนบางอย่าง ชาวของในช่วงเวลานี้จึงมีการประยุกต์ประเพณีบางประเพณีตามความเหมาะสมของพวกเขา เช่น ประเพณีการเกิดในอดีตต้องมีการก่อไฟที่จะใช้ตอนคลอด สำหรับพื้นที่จะใช้ในการติดไฟต้องไปตัดไม้จากในป่า

แล้วชาวช่องก็เชื่ออีกว่าในป่ามีผีร้ายจะต้องนำพินไปตากแดดหลาย ๆ วันอีกทั้งต้องมีการใช้หนามล้อมรอบเอาไว้ป้องกันผีร้ายด้วย นี่คือภูมิปัญญาชาวบ้านที่ต้องทำเพื่อความปลอดภัยของแม่และเด็ก แต่เมื่อมีการพัฒนาเข้ามากระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการใช้ถ่านทอดแทนการใช้พินก็ได้ หรือชาวบ้านจะหาพินมาฝาก หรือพินที่ต้องตากแดดไม่ต้องเอาหนามล้อมไว้ และอาจไม่จำเป็นต้องไปหาพินในป่าก็ได้ตามความสะดวกของแต่ละครอบครัว หรือแม้กระทั่งการพัฒนาของรัฐที่มีการตั้งสถานีอนามัย มีการจัดระบบคมนาคม ชาวชนบางครอบครัวก็ไปคลอดที่สถานีอนามัย หรือโรงพยาบาลตามแบบวิธีสมัยใหม่ แต่เมื่อกลับมาที่บ้านก็ต้องมีการก่อไฟอยู่ไฟและปฏิบัติตามที่บรรพบุรุษเคยทำมา เช่นการเอาเด็กลงเปลจะมีการเอาน้ดมาผูกไว้ที่ข้อมือเด็ก เป็นต้น ในประเพณีอื่น ๆ ก็เป็นเช่นเดียวกัน

จากการพัฒนาของรัฐในเวลานั้นกลุ่มชาติพันธุ์ของเป็นกลุ่มที่มีนิสัยรักความสันติไม่ชอบรบรา รักสันโดษ จึงไม่มีการต่อต้าน หรือกระทำสิ่งใดที่เป็นการต่อต้านส่วนกลางเลยแม้แต่น้อย เพราะฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าชาวช่องได้ปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ในช่วงเวลาต่าง ๆ ของรัฐส่วนกลางได้เป็นอย่างดี

1.2 การพัฒนาเศรษฐกิจ

หลังจากกรุงเทพฯ ครบรอบ 200 ปีแล้ว จะพบว่าประเทศได้ประสบความสำเร็จในการขยายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสร้างความทันสมัยในด้านต่าง ๆ เป็นอันมากในขณะที่เดียวกันผลของการพัฒนาที่ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมากมาย ซึ่งสรุปได้ 3 ประการ

ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวได้เร็ว

ในด้านของการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นนับได้ว่าประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา ได้เปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจเกษตรกรรมที่ล้าหลังให้มาเป็นระบบเศรษฐกิจแบบแลกเปลี่ยนในระบบทุนนิยมมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศพม่า เป็นต้น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2500 เศรษฐกิจของประเทศไทยกับประเทศพม่ามีระดับความเจริญไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ในปัจจุบันระดับความเจริญทางเศรษฐกิจของไทยได้มีความเจริญกว่าประเทศพม่ามากมาย ซึ่งในที่นี้จะขอชี้ประเด็นข้อสังเกตบางประการ ดังนี้ (เดช กาญจนางกูร, 2539, หน้า 59)

ความเจริญที่เห็นได้เด่นชัดที่สุด ได้แก่ ระบบการขนส่งและการคมนาคม ซึ่งปรากฏว่าในรอบ 30 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการพัฒนามากทีเดียวซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันระบบถนนและการคมนาคมของไทยสามารถติดต่อได้ทั่วถึงทั้งประเทศ การคมนาคม ดังกล่าว

นอกจากจะเป็นปัจจัยทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้เร็วแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สามารถแก้ปัญหาทางการเมือง และทำให้ระบบการปกครองมีความมั่นคงมากขึ้น

การขยายตัวของระบบการเงินและการบริการของธนาคารพาณิชย์ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนอกจากจะแสดงให้เห็นว่าระบบเศรษฐกิจไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบเศรษฐกิจแลกเปลี่ยนอย่างเต็มที่แล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าระบบธนาคารพาณิชย์ได้มีอิทธิพลอย่างมากในการระดมเงินและการกำหนดทิศทางการใช้จ่ายของประเทศด้วย

การขยายตัวทางด้านการค้า และบริการที่กระตุ้นความต้องการของประชาชนในด้านความสะดวกสบาย และความเป็นอยู่ที่ฟุ่มเฟือย ลักษณะการขยายตัวทางด้านการค้าและบริการต่าง ๆ ดังกล่าว แม้จะช่วยให้ประชาชนบางกลุ่มมีความสามารถช่วยให้ประชาชนบางกลุ่มมีความสะดวกสบายเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็ได้ทำให้ประเทศต้องใช้จ่ายในด้านของการบริโภคมากขึ้น และทำให้เกิดปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้นด้วย (สังคมบริโภค)

การพัฒนาที่พึ่งพาต่างประเทศมากขึ้น

การพัฒนาของไทยก็ทำให้มีความจำเป็นต้องพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากขาดการพัฒนาสร้างรากฐานในด้านการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมลักษณะการพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศจะพิจารณาได้โดยสังเขป ดังนี้ (เดช กาญจนางกูร, 2539, หน้า 60)

การพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศนั้น จะพิจารณาได้จากสัดส่วนของมูลค่าการค้าบริการที่ค้าขายกับต่างประเทศเปรียบเทียบกับรายได้ประชาชาติ พบว่ามีสัดส่วนประมาณร้อยละ 50 เป็นการแสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยผูกพันกับต่างประเทศอย่างมาก การผันผวนของเศรษฐกิจโลกจะมีผลต่อภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย เราไม่สามารถกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นในขณะเดียวกันเราจำเป็นต้องหันมาพัฒนาตลาดภายในมากขึ้นเพื่อจะลดการพึ่งพาสถานต่างประเทศให้น้อยลง อย่างไรก็ตามการจะขยายตลาดภายในประเทศนั้นจำเป็นต้องแก้ปัญหาการกระจายรายได้ให้ดีขึ้นเพื่อให้ประชาชนมีกำลังการซื้อมากขึ้น

การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเร่งรีบโดยมิได้ควบคุมการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยของประเทศนั้นได้ทำให้ระบบเศรษฐกิจไทยมีการใช้จ่ายเกินตัวมากขึ้น ลักษณะการใช้จ่ายเกินตัวโดยทั่วไปจะพิจารณาได้จากการใช้จ่ายที่ไม่ได้ส่วนสัมพันธ์กับรายได้ และการมีหนี้สินเพิ่มขึ้นทั้งในส่วนของรัฐบาลและของประชาชน

ความจำเป็นต้องพึ่งพาต่างประเทศที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การพึ่งพาทางด้านเทคโนโลยีจากต่างประเทศสูงมาก ทำให้อุตสาหกรรมของไทยขาดมาตรฐาน

ฐานการพัฒนาที่มั่นคงและแข่งขันกับต่างประเทศได้ลำบากอย่างไรก็ตาม สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งไปขายต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่จะอาศัยฐานทรัพยากรภายในประเทศ และค่าแรงงานที่ถูกเป็นสำคัญ

มีปัญหาในการกระจายรายได้

เพราะการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป กล่าวคือความเจริญทางด้านวัตถุทำให้ประชาชนต้องการสินค้าและบริการต่างๆ มากขึ้นแต่รายได้เพิ่มขึ้นช้ากว่าความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายทำให้ประชาชนโดยทั่วไปมีความเดือดร้อนเพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากข้อสังเกต ดังนี้ (รังสรรค์ ชนะพรพันธ์, 2523, หน้า 70)

ดูจากการเพิ่มขึ้นของรายได้ที่แท้จริงของคนรายได้ที่แท้จริงของผู้ใช้แรงงานจะพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นไม่ถึงร้อยละหนึ่งต่อปี ลักษณะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดช่องว่างของการกระจายรายได้ระหว่างประชาชนกลุ่มต่างๆ

ความเจริญทางด้านวัตถุทำให้ประชาชนต้องใช้สินค้าและบริการใหม่ สำหรับคนที่มีฐานะดีทางเศรษฐกิจก็สามารถแสวงหาได้อย่างง่ายดาย และแสวงหาความได้เปรียบทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ผลการพัฒนาและความเจริญเติบโตจึงทำให้ประชาชนบางกลุ่มที่มีความได้เปรียบทางเศรษฐกิจมีอำนาจในการผูกขาดในการเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตมากขึ้น และมีอำนาจในการกำหนดราคาหรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมากขึ้น

กระแสแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจได้รับความสนใจอย่างจริงจังภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ภายใต้การกระตุ้นขององค์การสหประชาชาติ มุ่งมั่นในการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อจัดหรือลดความยากจน กระแสแนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ทศวรรษแรกของการพัฒนาดังกล่าว เป็นการมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการให้ความหมายของ “การพัฒนาเศรษฐกิจ” ที่นักวิชาการด้านการพัฒนาเศรษฐกิจได้ให้ไว้ดังนี้ การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง กระบวนการทางเศรษฐกิจในอันที่จะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถ้าอัตราการเพิ่มของรายได้ประชาชาติสูงกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรแล้วก็จะทำให้รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้น

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างจริงจังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 ในระยะแรกมุ่งที่จะพัฒนาเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ซึ่งเป็นแผน 6 ปี อย่างไรก็ตามก็ตั้งแต่แผนฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) เป็นต้นมาจึงเป็นแผน 5 ปี โดยตลอดและเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมในชื่อของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แนวความคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยเป็นไปตามแนวความคิดขององค์การสหประชาชาติทุกประการ กล่าวคือ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-4 ได้มุ่งเน้นที่จะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) จึงปรับเปลี่ยนทิศทางการมาเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาชนบทที่มีคนยากจนหนาแน่นเป็นที่ตั้งและมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มคนที่ยากจนและภูมิภาคที่ยังด้อยพัฒนาเป็นสำคัญแทน แต่พอถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 และ 7 (พ.ศ. 2530-2534 และ พ.ศ. 2535 -2539) กลับหันไปพัฒนาเพื่อรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอีก และมุ่งแข่งขันในตลาดโลกเป็นที่ตั้ง

จะเห็นว่าชาวช่องที่ตำบลคลองพลูก็ได้ประสบผลกระทบเช่นเดียวกัน คือในสมัยโบราณอาชีพหลักของชาวช่องคือ การล่องแพ การหาของป่ามาขายในเมือง การล่องแพ คือ การนำไม้ที่ตัดจากในป่านำมาทำเป็นแพซุง เช่น ไม้กระดาน นำไปทำเป็นค้ำพริกไทย ไม้มะค่า ไม้แดง ไม้ยาง และไม้เนื้อแข็งชนิดอื่น ๆ โรงเลื่อยและพ่อค้าจะซื้อไปแปรรูปเป็นไม้กระดานใช้ปลูกสร้างอาคาร ส่วนไม้หลัก ไม้ราว ชาวประมงจะรับซื้อไปทำไม้ค้ำปลา การชักลากไม้ซุงมาลงแม่น้ำ เป็นต้น

ต่อมาการทำมาหากินของชาวช่องอีกอย่างหนึ่งคือ การทำนาปลูกข้าว การปลูกข้าวของชาวช่องจะเป็นการทำนาปลูกข้าวเพียงเพื่อพอกินเท่านั้น ไม่ใช่ทำนาปลูกข้าวเพื่อการขาย ดังนั้นจึงทำนาไม่มากนัก และไม่ต้องพิถีพิถันมากมายอะไร เพียงให้ในนามีน้ำพอหล่อเลี้ยงต้นข้าวให้เจริญเติบโตและออกรวงก็เพียงพอแล้ว การทำนาของชาวช่องจะมีการทำนา 2 ประเภท ประเภทแรกเรียกว่า นาข้าว ประเภทที่สองเรียก นาไร่ นาข้าวเป็นการทำนาเหมือนนาทั่ว ๆ ไปในพื้นที่ราบ (เพราะชาวช่องอาศัยอยู่ที่ราบระหว่างภูเขา ซึ่งมีสภาพเป็นป่าทึบ) มีน้ำจึงมีการขุดคันนาทำนาเป็นแปลง ๆ มีการไถ ดำ หรือหว่าน เช่น นาในพื้นที่ราบ ส่วนนาไร่นั้นเป็นการทำนาในป่าหรือชายป่าที่พอน้ำเลี้ยงต้นข้าวได้

ปัจจุบันอาชีพหลักของชาวช่องเปลี่ยนจากการเก็บและหาของป่ามาทำการเกษตรคือ ทำสวนผลไม้ และมีการผลิตเพื่อการค้าขายมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากชาวช่องส่วนมากไม่ค่อยมีความรู้ จึงทำให้ไม่ค่อยมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ชาวช่องเคยจับจองทำมาหากินมาก่อนชาวช่องส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงลูกจ้าง รับจ้างทำสวนผลไม้ในสวนที่ตนเองอาศัยอยู่

จะเห็นได้ว่าชาวช่องในอดีตมีอาชีพทำไร่ ทำนา และเก็บของป่าขาย ชาวช่องที่ตำบลคลองพลูก็เช่นเดียวกันป่าเริ่มเล็กลง (เรียบ คำศรี, สัมภาษณ์, 19-22 กันยายน 2546) ย้อนหลังเมื่อประมาณ 50 ปี ชาวช่องที่ตำบลคลองพลูทำนาทำไร่ เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ หมู หาของป่าทำสวนกระวานและทำแต่พอกินเท่านั้นจะมีขายบ้างก็คือที่เหลื่อ โดยจะใช้เส้นทางแม่น้ำจันทบุรี จนกระทั่งมีการสร้างถนน สร้างทางหลวง ประมาณ ปี พ.ศ. 2512 เมื่อมีคนคนก็ปลูกผักทำอะไร

เพื่อขายมากขึ้น โดยเฉพาะในสมัยรัฐบาลคึกฤทธิ์ ที่มีกองทุนเงินผัน ชุมชนของก็ได้รับความ สะดวกสบายมากขึ้น

การที่มีการนำหน่วยงานและการบริการต่าง ๆ ของรัฐเข้าสู่ชุมชน เช่น สถานีอนามัย นาระบบไฟฟ้าไปรษณีย์ โทรเลข หรือแม้แต่การตัด ถนนหนทาง เพื่อช่วยเหลือให้ชาวบ้านได้รับความ สะดวกสบาย มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปให้คำแนะนำ ไปให้คำปรึกษา หรือสอนคนในชุมชนของที่คลองพลู ซึ่งก็เพื่อวัตถุประสงค์หลักคือด้านความมั่นคงของชาติป้องกันการ แยกแยกและเหตุผลทางเศรษฐกิจที่ต้องการให้ชาวของมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและอยู่ดีกินดี โดยเอามาตรฐานของชุมชนเมืองเข้ามาใช้กับชาวของ ทำให้ชาวของในชุมชนของที่ตำบลคลองพลู จังหวัดจันทบุรีประกอบอาชีพเพื่อเงินตรามากขึ้นเช่น ในการทำสวนผลไม้ของชาวของปัจจุบันนี้ ทำเพื่อขายกันเป็นจำนวนมาก (ก้านเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548) เป็นชาวของ อีกคนหนึ่งผลิตเพื่อขายเป็นส่วนใหญ่ ก้านเงินเล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนทำสวนผลไม้ได้ราคาดีมาก เนื่องจากราคาผลไม้ไม่ถูกเหมือนอย่างปัจจุบันนี้ เมื่อขายได้เงินมาก็ซื้อโทรทัศน์ เครื่องซักผ้า และ ของใช้ในบ้านอื่น ๆ ปีไหนได้กำไรมากก็จะซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกได้หลายชิ้นขึ้นมากอีกปัจจุบันนี้ ผลไม้ผลิตได้มากกว่าเดิมเนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยีและการดูแลรักษาที่ทันสมัยกว่าแต่ก่อนกล่าว คือมีเกษตรกรอำเภอมานะน่านในเรื่องการปลูก การเพาะพันธุ์ การใช้ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

แม้ผลไม้จะผลิตได้มาก แต่ปัจจุบันนี้เมื่อต่างก็ปลูกกันเยอะราคาผลไม้จึงไม่ค่อยดีเท่าที่ควร บางชนิดต้องขายในราคาถูก หรือไม่ก็ถูกพ่อค้าคนกลางมารับซื้อไปในราคาถูกมาก จึงทำให้รายได้ต่อปีไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามก้านเงิน ผันผาย ก็บอกว่า จะต้องมีการพัฒนาการ เพิ่มผลผลิตกันต่อไปเนื่องจากคนทุกวันนี้ต้องทำมาหากินให้มีเงินมาใช้จ่ายในครอบครัวมากกว่า สมัยก่อน ดังที่ก้านเงินได้กล่าวไว้ว่า “เศรษฐกิจของประเทศพัฒนามากขึ้นเท่าใด เงินก็กลายเป็น สิ่งที่สำคัญมากขึ้นเท่านั้น ต้องดิ้นรนกันไป” เป็นต้น

อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของ คืออัตลักษณ์ในเรื่องของ ภาษา วัฒนธรรม และประเพณีบางส่วน ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายการพัฒนาของรัฐ คือตั้งแต่ นโยบายสร้างชาติสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเน้นความเป็นหนึ่งเดียวอย่างเข้มข้น ต่อมาในสมัยของผู้นำท่านอื่น ๆ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโส จะบอกตรงกันว่า นโยบายของท่านผู้นำเหล่านั้นเข้มข้นน้อยลงจากสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ผู้นำเหล่านั้น เช่น ท่านสฤษดิ์ ธานะรัชต์ ท่านคึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นต้น ชาวของมีการปรับ ประยุกต์ ปฏิบัติตามนโยบายของ แต่ละยุคสมัยอย่างดี การเปลี่ยนแปลงของอัตลักษณ์ของมีจุดเปลี่ยนที่สำคัญคือในสมัยของ จอมพลป. พิบูลสงครามดังกล่าวไว้แล้วข้างต้นในสมัยของท่านผู้นำอื่น ๆ คงต้องมีการศึกษากันต่อไป

การคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมความคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลู

การคงอยู่ต่อเนื่องของอัตลักษณ์ของที่ตำบลคลองพลูมีปัจจัยที่ทำให้ความเป็นของยังคงอยู่หลายประการดังต่อไปนี้

1.1 สำนึกถึงคุณค่าเรื่องชาติพันธุ์ของ

สำนึกหรือความคิดเรื่องชาติพันธุ์ มีส่วนสำคัญในการดำรงอยู่หรือเสื่อมสลายไปของกลุ่มชาติพันธุ์ หากสังคมหนึ่ง ๆ มีสำนึกร่วมกันในการทำงานสิ่งใด งานนั้นก็มักสำเร็จ สำนึกเรื่องชาติพันธุ์ของก็เช่นเดียวกัน หากคนในชุมชนของมีสำนึกเรื่องเชื้อสายว่าตนเป็นของ ก็ย่อมจะรักษาอัตลักษณ์ด้านต่าง ๆ ไว้ได้ รักษาความเป็นชาติพันธุ์ของตนไว้ได้ แม้เวลาจะผ่านไปนานสักเพียงใด

จากการสำรวจเอกสารและลงพื้นที่ศึกษาสัมภาษณ์ชาวของที่ตำบลคลองพลู เป็นดังนี้ ชาวของในพื้นที่ได้รับสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่ยังรับรู้ว่ามีเชื้อสายของอยู่ตามบรรพบุรุษ ซึ่งพวกเขาเห็นว่าตนไม่ได้แตกต่างกับคนไทยมากนัก นอกจากมีรูปร่างลักษณะทางกายภาพ ความเชื่อ ประเพณี และภาษา ที่ต่างกันอยู่บ้าง แต่พวกเขาก็มีสัญชาติไทยและนับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน เมื่อได้ถามว่ารู้สึกอย่างไรเมื่อมีคนถามว่ามีเชื้อสายของและยอมรับได้หรือไม่ว่าเป็นของรุ่นคนเฒ่า คนแก่ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ตอบตรงกันว่า ไม่อาย และรับรู้ว่าเป็นคนของที่มีวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ภาษาที่ต่าง มีบรรพบุรุษที่ช่วยกอบกู้บ้านเมือง ส่วนเด็กและวัยรุ่นจะตอบแตกต่างกันออกไป แต่ส่วนใหญ่จะยอมรับว่าตนเองเป็นคนไทยมีเชื้อสายของ ส่วนมากไม่รู้สึกลายเพราะคนทั่วไปรับรู้แล้วว่ามีคนของอาศัยในพื้นที่ แต่บางส่วน (น้อยมาก) บอกว่าอายไม่ต้องการให้คนถามถึงเพราะอธิบายเรื่องราวของของให้ฟังไม่ได้รู้เรื่องของของน้อยอธิบายไม่ถูก

นั่นแสดงให้เห็นว่าชาวของที่ตำบลคลองพลู มีสำนึก มีความคิด ความรู้สึก ว่าตนเป็นคนไทยที่มีเชื้อสายของ มีความภาคภูมิใจในความเป็นของ ในด้านต่าง ๆ เช่น วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษา ซึ่งพวกของเองนำโดยผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่พยายามนำเสนอ แสดงออกถึงความเป็นของจนเกิดความน่าสนใจ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังเช่นที่กำนัน (กำนันเงิน พันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) เล่าว่า คุณโมรา ดำรงชีพ เมื่อเห็นพวกของคือกลุ่มของพวกเราก็คือภาคภูมิใจในคุณค่าของชาติพันธุ์ตนจึงชวนไปศึกษาประวัติศาสตร์ของชาวของเดิม พวกเราชาวของอยู่กันแบบธรรมดา ๆ ไม่มีใครสนใจ แม้ทางอำเภอก็ไม่รู้ว่ามีของ จนกระทั่งเมื่อมีการไปศึกษารวบรวมเรื่องราวของบรรพบุรุษ ร่วมกับชาวบ้าน จัดงานวัฒนธรรมของขึ้น จัดแสดงทุกอย่างที่เกี่ยวกับของ มีการเชิญผู้หลักผู้ใหญ่ในจังหวัด อำเภอ มาร่วมงาน เรื่องของของในพื้นที่นี้จึงเป็นที่รู้จัก และได้รับการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ต่อไป

ความสามารถในการสืบทอดภาษาของ

ชุมชนของที่ตำบลคลองพลูในอดีตเป็นสังคมที่เรียกได้ว่าเป็น สังคมปิด ไม่มีบุคคลภายนอกเข้ามาอยู่หรือมาเกี่ยวข้องกับมากมายนัก เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ เป็นที่ราบสลับภูเขา ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่า ชุมชนของอยู่กันเอง แต่งงานกันเองภายในเผ่าพันธุ์ของตน เพราะฉะนั้นความเป็นของของพวกเขาก็โดยเฉพาะในด้านภาษาจึงยังคงดำรงอยู่กับชาวของทุกครัวเรือนแม้จะมีนโยบายของรัฐเข้ามาจำกัดในเรื่องการใช้ภาษาของโดยเฉพาะในโรงเรียนแต่ในครอบครัวของก็ยังคงใช้ภาษาของในชีวิตประจำวันเป็นการสืบทอดภาษาของของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอาไว้ด้วย

สำนึกเรื่องคุณค่าของภาษาของในอดีต ภาษาของคือภาษาของกลุ่มที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารของคนในชุมชน ชาวของได้มีโอกาสในการติดต่อกับสังคมอื่นน้อยมาก เมื่อเริ่มมีโรงเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่นมากขึ้น พ.ศ. 2490 สมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี ต้องการให้ใช้ภาษาไทยเหมือนกันทั่วทั้งประเทศเพื่อความเป็นเอกลักษณะและความรู้สึกเป็นชาติร่วมกันจึงได้ออกประกาศห้ามใช้ภาษาถิ่นในโรงเรียนให้ใช้แต่ภาษาไทยกลางเท่านั้น โรงเรียนจำต้องรับนโยบายมาปฏิบัติโดยตรง กำนันเงิน ผันผาย และผู้อาวุโสในชุมชนของ (กำนันเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) ได้เล่าให้ฟังว่า ช่วงนี้จะมีการให้ใช้ภาษาไทยกลางให้เด็กกินหมากเพิ่มประเพณีบางอย่างเข้ามา ฯลฯ โดยเฉพาะที่โรงเรียนเด็กๆ ใช้ภาษาไทยกลางเท่านั้น ซึ่งก็เข้าใจเพราะทางการต้องการให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ชาวของในช่วงเวลานี้ ถึงแม้ว่าในโรงเรียนจะมีกฎให้ใช้ภาษาไทยกลางแต่เมื่อกลับบ้านก็ยังพูดภาษาของกันอยู่เพราะการพูดภาษาของทำให้เกิดความรู้สึกดี รู้สึกพูดได้สนิทใจ คุยอะไรก็รู้สึกเข้าใจกันเป็นกันเองมากกว่าการใช้ภาษาไทยคุยกันเสียอีก ดังนั้นภาษาของซึ่งเวลานั้นยังไม่มีภาษาเขียนจึงยังคงดำรงอยู่จนถึงทุกวันนี้

เมื่อถามถึงความคิดหรือสำนึกถึงคุณค่าเรื่องภาษาของในอดีตจนถึงปัจจุบัน ชาวของประมาณ 5 คนรวมทั้งกำนันเงิน ผันผาย ซึ่งสอบถามต่างเวลากัน ตอบตรงกันว่า ภาษาของในอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงเหมือนเดิมจะมีเปลี่ยนแปลงบ้างก็เพียงเล็กน้อย เช่น คำทับศัพท์บางคำพวกเขาบอกว่า เวลาที่พูดคุยภาษาของกันจะพูดได้เต็มปากจะพูดคุย หยอกล้อเล่นกัน หรือพูดในเรื่องที่เป็นปัญหา จะรู้สึกว่าคุณกันรู้เรื่อง มันอธิบายไม่ได้ แต่มันรู้สึกว่าได้พูดแบบที่ใจคิดและสามารถโต้ตอบกันแบบสบาย ๆ เมื่อถามว่าพูดภาษาไทยไม่สามารถคุยได้รู้เรื่องแบบที่ใจคิดหรือพวกเขาก็ตอบว่ามันรู้ภาษาของไม่ได้ ถ้าเราจะเรียนรู้เรื่องของท้องถิ่นก็ต้องรู้ภาษา และภาษาจะทำให้วัฒนธรรมของเราดำรงอยู่ พวกเขาต้องการให้ภาษาของอยู่คู่บ้านเมืองในท้องถิ่นตลอดไป

แม้ปัจจุบันนี้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ด้าน ภาษาไทยกลางเข้ามามีอิทธิพลในชุมชนเนื่องจากเป็นภาษาส่วนกลาง แต่ภาษาของในพื้นที่แห่งนี้ก็ยังคงดำรงอยู่ (โดยเฉพาะขณะนี้มีตัวหนังสือใช้แล้ว) พวกเขายังพูดคุยภาษาของกันในชุมชน มีชาวของรุ่นใหม่กลุ่มน้อยที่พูดภาษา

ของไม่ได้ แต่ปัจจุบันเด็กของพูดภาษาของได้ เนื่องจากมีการเรียนการสอนในโรงเรียนในเรื่องของท้องถิ่นจึงทำให้ชาวของกลุ่มนี้รู้ภาษาของ การสำนึกถึงคุณค่าเรื่องภาษาของกลุ่มพวกเขายังผลักดันให้พวกเขาร่วมกันอนุรักษ์ภาษาของกลุ่มตนโดยการรวบรวมข้อมูลจัดตั้งศูนย์ภาษาของ ที่ตำบลคลองพลู โดยการสนับสนุนจากทั้งนักวิชาการ หน่วยงานราชการอื่น ๆ จนปัจจุบันนี้ศูนย์ภาษาของกลายเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญสำหรับชุมชนและผู้สนใจศึกษาภาษาของได้อย่างดี

สำนึกเรื่องคุณค่าทางภาษาของชาวของตำบลคลองพลูในอดีตจนถึงปัจจุบันยังคงมีอยู่ชัดเจนเนื่องจาก ยิ่งชุมชนได้ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของบรรพบุรุษ ยิ่งทำให้เกิดสำนึกเรื่องคุณค่าภาษาของนี้สูงมาก จนเกิดแรงบันดาลใจให้มีการจัดตั้งศูนย์ภาษาโดยอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายเพื่ออนุรักษ์ภาษาของให้คงอยู่ต่อเนื่องตลอดไปจวบจนถึงปัจจุบันนี้

1.2 การดำรงอยู่ของระบบเครือญาติ

ชาวของที่ตำบลคลองพลูในอดีตจะอยู่กันเป็นชุมชนไม่มีบุคคลภายนอกมาอยู่ ซึ่งนั่นหมายถึงชาวของล้วนเป็นเครือญาติกันทั้งนั้น ภายในชุมชนจะมีผู้นำซึ่งเป็นผู้อาวุโส เป็นผู้ที่ชาวของในชุมชนนับถือให้ความเคารพ เป็นผู้ปกครองดูแลและจัดระเบียบในชุมชนของ ชาวของที่หมู่บ้านของเล่าให้ฟังว่า ชุมชนของพวกเราในอดีตอยู่กันอย่างเรียบง่าย ไม่มีใครมาดูแลหรือจัดการเรื่องต่าง ๆ ให้ชุมชน ทุกคนต่างมีสำนึกหรือความรู้สึกร่วมกันในเรื่องของชุมชน มีการนับถือกัน มีความรู้สึกเป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นคนบ้านเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่มีใครไปรังแกใคร ไม่มีการขโมยกัน ส่วนถ้ามีงานอะไรชาวของที่นี่ก็ช่วยกันทำ มีการช่วยเหลือกัน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะแตกต่างกลุ่มอื่น ๆ ที่อยู่ในละแวกนั้น อีกทั้งมีความแตกต่างในปัจจุบันที่มีกลุ่มอื่น ๆ ย้ายเข้ามาอยู่ในชุมชนของจำนวนหนึ่งด้วย

พอมีการพัฒนาเข้ามาก็เริ่มการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนเอง เกี่ยวกับข้อความรู้กฎหมายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน (กำนันเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 15-20 ตุลาคม 2547) เล่าว่า ชาวของปัจจุบันนี้มีการศึกษามากขึ้นและรู้ดีกว่าไม่ได้ร่อนหน้าผู้คนในที่อื่น ๆ ถูกหลานของไปเรียนที่วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี ก็สอบได้ ที่ 1 ก็มีเป็นจำนวนหลายคน สำหรับที่โรงเรียนมัธยม โครงการงานวิทยาศาสตร์ซึ่งนักเรียนได้ประดิษฐ์เครื่องให้อาหารสัตว์ก็ชนะเลิศระดับจังหวัดและระดับเขตเตรียมแข่งขันระดับภาคกันอยู่นั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าชุมชนของที่นี่มีการพัฒนามากขึ้นกว่าเมื่อครั้งอดีตนั่นเอง

แม้จะมีการพัฒนามากขึ้นแต่สังคมแห่งนี้ก็ยังมีสำนึกร่วมกันเกี่ยวกับเรื่องท้องถิ่นของตนอยู่โดยพวกเขาจะยังให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ซึ่งก็คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่พวกเขาเลือกกันขึ้นมา จากการสัมภาษณ์ชาวของที่หมู่บ้านของบอกว่าพวกเขาเลือกคนดี ทำงานจริง ๆ ไม่สนใจว่าจะเป็นญาติหรือไม่ แต่จากการเก็บข้อมูลจะทราบว่าชุมชนที่นี่ถ้านับกันจริงๆ ก็เป็นเครือญาติกันทั้งนั้น

ชาวของนอกจากจะให้ความเคารพนับถือบรรดาผู้นำชุมชนแล้ว พระสงฆ์และครูที่โรงเรียนก็เป็นอีกพวกหนึ่งที่พวกเขาให้ความเคารพ เชื่อฟัง เนื่องจากผู้นำคือผู้ที่เป็นคนดีที่พวกเขาเลือกขึ้น พระสงฆ์คือผู้ทำพิธีทางศาสนาเนื่องจากชาวของนับถือศาสนาพุทธ (และผี) และครูที่โรงเรียนคือผู้ที่มีความรู้สอนให้รู้เกี่ยวกับสังคมอื่น ๆ และเรื่องอื่น ๆ ที่พวกเขายังไม่เคยรู้จัก บรรพบุรุษอีกทั้งครูยังเป็นผู้ที่เป็นตัวแทนจากส่วนกลางอีกด้วย

เวลามีปัญหาพวกเขาจะอาศัยการประนีประนอม พุดคุยกัน หรือให้ผู้นำชุมชนเป็นผู้ไกล่เกลี่ย พวกเขาบอกว่าจะไปยุ่งกับพระสงฆ์ไม่ได้เพราะพระสงฆ์เกี่ยวกับศาสนาเท่านั้นให้ท่านมายุ่งเรื่องแบบนี้ไม่ได้ หากมีการขโมยเกิดขึ้นผู้นำยังคงมีบทบาท กำหนดแล้วให้ฟังว่า เคยมีคนมาขโมยของในหมู่บ้าน จับไม่ได้ จับได้ก็ไม่สารภาพ จึงพาไปจุดธูปสาบานที่ต้นโพธิ์ที่วัด ปรากฏว่าเขาตัวสั่นและยอมรับสารภาพทันที การจัดการในชุมชนเรื่องจับขโมยข้างต้นจึงเป็นเรื่องของผู้นำที่จะใช้วิธีการต่าง ๆ ตามความเชื่อของพวกเขา

ในเรื่องเศรษฐกิจ ชาวของที่ตำบลคลองพลูต้องการให้มีการรวมกลุ่มกัน ต้องการฟื้นฟูอาชีพแบบโบราณ และต้องการอยู่แบบเรียบง่ายดังเช่นในอดีตที่อยู่แบบพอเพียง เพาะปลูก หรือเลี้ยงสัตว์แต่พอกิน ที่เหลือก็ค่อยขาย นั่นแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันชาวของในขณะนี้มีเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อขายเป็นส่วนใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อครั้งอดีต

ในส่วนของการจ้างงานชาวของที่นี้จากอดีตจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังใช้วิธี “เอาแรง” หรือลงแขกช่วยงานกันได้เป็นเดือน ๆ ไม่ต้องจ้างแต่จะเลี้ยงข้าว เลี้ยงขนมกันก็เท่านั้น เนื่องจากพวกเขาก็เป็นเครือญาติกันแทบทั้งนั้นพวกที่จ้างส่วนใหญ่เป็นพวกไม่มีสวนหรือเป็นคนจากที่อื่น มาอยู่ชุมชนของตั้งแต่ครั้งอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน เน้นไปที่การให้ความเคารพนับถือ เชื้อฟังผู้นำชุมชนที่ดีของพวกเขาและพวกเขาก็มีสำนึกร่วมกันที่จะร่วมมือร่วมใจกันในกิจกรรมที่ผู้นำได้นำเสนอและพวกเขาเห็นว่าดี เช่นการสร้างสะพาน ถนน โรงเรียน ฯลฯ ในชุมชน งบประมาณนั้นบางอย่างได้จากรัฐแต่เพียงครึ่งเดียวส่วนอีกครึ่งหนึ่งมาจากชาวของที่ตำบลคลองพลูเองทั้งสิ้น แม้ปัจจุบันนี้สำนึกเรื่องการจัดการในชุมชนของก็ยังคงให้ความสำคัญกับผู้นำที่ดี ประกอบกับสำนึกถึงคุณค่าความเป็นของทางด้านอื่น ๆ ทำให้พวกเขาสามารถรวมตัวกันจัดตั้งศูนย์ที่นำเสนอความเป็นตัวตนของพวกเขาเอง ไม่ว่าจะเป็นศูนย์ภาษา หรือแม้กระทั่ง หมู่บ้านของ ฯลฯ เพื่ออนุรักษ์ความเป็นของให้มีการคงอยู่ต่อเนื่องต่อไป

ในเรื่องของผีบรรพบุรุษหรือที่ชาวของเรียกกันว่าผีหิ้ง บ้านของคนของมักมีหิ้งผีประจำบ้านของตนเอง มีความเชื่อกันว่าเมื่อคนในบ้านมีความทุกข์ เดือดร้อนเรื่องใดหรือเจ็บป่วยก็ตามก็จะทำพิธีโดยการขบหิ้งผีจากในบ้านลงไปที่ลานบ้านเป็นการเชิญผีหิ้งมาเข้าทรงเพื่อปลดปล่อยให้ความทุกข์ ความเดือดร้อน หรือความเจ็บไข้ได้ป่วยทุเลาลงหรือหายหมดไป เครื่องเช่นผีหิ้ง

ประกอบด้วยอาหารคาวหวานมีคนทำพิธีเชิญผีและร่างทรงเพื่อให้ผีมาเข้าร่าง คนทำพิธีจะร้องเพลงเชิญผีและรำบูชาประมาณครึ่งชั่วโมง เมื่อคนร่างประทับทรงมีผีปู่ ย่า ตา ยาย หรือบรรพบุรุษคนใดคนหนึ่งมาเข้าทรง คนทำพิธีก็จะหยุดร้อง และมีการไต่ถามเรื่องราว ความทุกข์ ความเดือดร้อนหาแนวทางแก้ไข เพื่อความโชคดีจะเกิดขึ้นกับคนในบ้านนั้น

ในสังคมของต้องมีการระลึกถึงบรรพบุรุษ ไม่ว่าจะเป็นในอดีตหรือปัจจุบัน เพราะชาวขอมมีสำนึกหรือความคิดที่ว่า บรรพบุรุษทั้งที่มีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตอยู่เป็นผู้ที่มีความสำคัญเป็นผู้ที่ควรเคารพนับถือ ชาวขอมที่หมู่บ้านของเล่าให้ฟังว่า โบราณเวลามีข้าวใหม่ ๆ ต้องให้ผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้านที่ยังอยู่กินก่อน แล้วชนเผ่าต่างหาก คือชาวขอมจะเน้นความเอื้อเฟื้ออกตัญญูมาก่อน (สัมภาษณ์, กำนันเงิน ผันผาย, 7-11 พ.ค.2548)เล่าว่า แม้ปัจจุบันนี้ก็ยังเป็นแบบนี้อยู่ ทุกบ้านของชาวขอมก็ยังนับถือผีบรรพบุรุษ กำนันบอกว่าเห็นได้ชัดจากเวลาที่มียงานแต่งงาน คู่แต่งงานจะเรียกผีหิ้งหรือผีบรรพบุรุษมารับรู้ ต้องทำทุกบ้าน ให้บรรพบุรุษเป็นสักขีพยานว่าลูกหลานเรามีครอบครัวจำเป็นต้องบอกกล่าวอย่างมาก ไม่ว่าจะไปแต่งงานกับฝรั่ง เขม หรือกับใครที่ไหนก็ตาม กำนันย้ำว่า “ไม่มีผีหิ้งอยู่กันไม่ได้หรอก”

จะเห็นได้ว่าสำนึกในคุณค่าการนับถือผีบรรพบุรุษของชาวขอมที่ตำบลคลองพลูไม่ว่าจะในอดีตหรือปัจจุบันยังมีสำนึกเรื่องนี้สูงมาก เหมือนอย่างที่ว่าขอมที่หมู่บ้านของกล่าวไว้ว่า ชาวขอมทุกบ้านแม้ปัจจุบันนี้จะต้องมีหิ้งให้วิญญาณบรรพบุรุษอยู่ และที่กำนันเงิน ผันผายย้ำว่า “ไม่มีผีหิ้งอยู่กันไม่ได้หรอก” นั้นแสดงให้เห็นถึง ความคิด หรือสำนึกแห่งความกตัญญูต่อวิญญาณบรรพบุรุษของตน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าชุมชนของที่นี่มีการรักษาระบบเครือญาติเอาไว้ จวบจนกระทั่งแม้ญาติของตนจะจากโลกนี้ไปแล้วก็ยังคงให้ความเคารพอยู่เสมือนนับว่ามีสำนึกถึงคุณค่าเรื่องการนับถือ ผู้อาวุโสสูงมาก อีกทั้งวัฒนธรรมประเพณี หรือการละเล่นเกี่ยวกับผีหิ้งก็ยังคงดำรงอยู่ในชุมชนของด้วยเช่นกัน

ชาวขอมที่ในปัจจุบันมีการสอนเกี่ยวกับเรื่องของคนของในโรงเรียนของพวกเขา รวมถึงมีการรวบรวมเรื่องราวความเป็นของในด้านต่าง ๆ จึงเป็นที่แน่นอนว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้สำนึกถึงคุณค่าของระบบเครือญาติ โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของชาวขอมที่ตำบลคลองพลูจะยังคงดำรงอยู่และสืบทอดต่อไปยังลูกหลานของพวกเขาตราบนานเท่านาน

1.3 นโยบายและบทบาทของรัฐที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ขอม

จากนโยบายรัฐในส่วนของการส่งเสริมการรวมตัวของชุมชนได้สนับสนุนให้องค์กรชุมชนใช้กลไกทางสังคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท้องถิ่น และเสริมสร้างความสามัคคีภายในชุมชน โดยมีการทำกิจกรรมร่วม เช่นการฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม มีการเสริมสร้างวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาคือส่งเสริมให้วัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศเป็น

เรื่องที่มีความจำเป็นเพราะจะทำให้การพัฒนาขึ้นอยู่กับรากฐานของคน และภูมิปัญญาของชุมชน และสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนในระยะยาว รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการทำบำรุงวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น (สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์, 2543, หน้า 38)

นโยบายรัฐดังกล่าวมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 และฉบับที่ 9 ปัจจุบันมีแนวทางคล้ายกันโดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 9 มีหลักการคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นแผนที่ได้ัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศโดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งจะกล่าวถึงในเรื่องดังต่อไปนี้

แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของสังคมไทยใน 20 ปีข้างหน้าโดยนำความคิดของทุกฝ่ายในสังคมและทุกระดับทั้งระดับจังหวัด ระดับอนุภาค และระดับชาติ มาสังเคราะห์เชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบให้เกิดเป็น “วิสัยทัศน์ร่วม” ที่สังคมไทยยอมรับร่วมกันโดยคำนึงถึงสถานการณ์และกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่จะมีผลต่อการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศในอนาคตได้อย่างสมเหตุสมผลมีจุดมุ่งหมายและค่านิยมร่วมโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มุ่งให้คนไทยสามารถพึ่งตนเองได้พร้อมที่จะเรียนรู้โลกาภิวัตน์ และรู้จักเลือกนำมาใช้อย่างมีเหตุผล โดยยึดหลักทางสายกลางและมีภูมิคุ้มกัน ทั้งนี้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาได้ทุกระดับ ตั้งแต่การดำรงวิถีชีวิตส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และยังปรับใช้ได้กับทุกสาขาการพัฒนา ซึ่งจะนำไปสู่สังคมไทยที่พึ่งประสงค์ ตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงและสร้างคุณค่าที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะปานกลางที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาความยากจน การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้พ้นจากวิกฤต พร้อมไปกับการวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง และการสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 คือ เป็นแผนที่ดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านสำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศ ทำให้จำเป็นต้องปฏิรูประบบเศรษฐกิจและสังคมที่ยังไม่ได้ดำเนินการและค้างคามาจากระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการที่ดีที่มีการระดมทรัพยากรที่มีอยู่จากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งทุนทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อร่วมกันพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงมีความแตกต่างจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่จุดเน้นการให้ความสำคัญกับแนวทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนเพียงพอสามารถนำไปจัดทำแผนปฏิบัติต่อได้ และสามารถใช้เป็นแนวทางการจัดสรรทรัพยากรของประเทศที่มีอยู่จำกัดให้เหมาะสมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมตลอดทั้งยังให้ความสำคัญกับการจัดระบบกลไกบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบบริหารจัดการที่มีอยู่ปรับตัวไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงแม้ว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบบริหารจัดการที่ดีโดยมีการปรับปรุงกลไกภาครัฐและเปิดโอกาสให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น ไม่เพียงพอและไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนยังคงค้างคานางานโดยขาดประสิทธิภาพเน้นการใช้ดุลยพินิจ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง อีกทั้งผลประโยชน์จากการพัฒนามิได้กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมนอกจากนี้สังคมส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ภายใต้กระแสวัตถุนิยมขาดความรับผิดชอบ และจิตสำนึกสาธารณะทั้งหมดนี้ทำให้เกิดปัญหาความไร้ประสิทธิภาพ ปัญหาสังคม และปัญหา

บูรณะที่ได้ทำมาก่อนข้างจำกัด ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน รวมทั้งเป็นปัจจัยบั่นทอนความเข้มแข็งฐานรากของสังคมไทยอย่างมาก

ดังนั้น การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลมีคุณภาพและยั่งยืนในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะรับกระแสการเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทันบนพื้นฐานของความเป็นไทยและการดำเนินวิถีชีวิตในทางสายกลาง โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ อีกทั้งมีจิตสำนึกยึดมั่นในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี และความรักชาติ ขณะเดียวกัน ต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมรอบตัวคนให้เกื้อหนุนการพัฒนา โดยเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนส่วนใหญ่และช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ในการเตรียมประเทศไทยเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกับตลาดโลก

นอกจากนี้จะต้องสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับการจัดการทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีการใช้ประโยชน์ มีการอนุรักษ์ฟื้นฟู และมีการควบคุมดูแลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ด้วย ทั้งนี้โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาใน 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคมต้องมุ่งเน้นการเสริมสร้างคนไทยให้มีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยมีการพัฒนาคุณภาพในทุกมิติทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา การเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะฝีมือ ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างหลักประกันความมั่นคงทางสังคมให้ครอบคลุมประชาชนทุกคนตลอดทุกช่วงวัย โดยเฉพาะการคุ้มครองและช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามอัตภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว รวมทั้งการสร้างให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน โดยเฉพาะการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและอาชญากรรมอย่างจริงจังขณะเดียวกัน ต้องมีการปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน โดยมีการประสานเชื่อมโยงการพัฒนาชนบทและเมืองให้เกื้อกูลซึ่งกันและกัน นำไปสู่การกระจายโอกาสการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ช่วยลดความยากจนและสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมที่เท่าเทียมกันของประชาชนในทุกพื้นที่ มีการปรับแนวคิดการพัฒนาให้คนในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในสังคม โดยอาศัยความเข้มแข็ง

ของชุมชนฐานราก ศักยภาพของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ของชุมชนทั้งในชนบทและเมือง ควบคู่กับการพัฒนาเมืองและชนบทให้สงบ สะอาด สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย เพื่อนำไปสู่ความน่าอยู่มากขึ้น รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงของการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ให้เป็นฐานการลงทุนทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการนำประเทศไปสู่การเป็นประตูเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมโยงกับตลาดโลกมากขึ้นด้วยสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการกำกับ ควบคุม และชี้แนะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด คุ่มค่าและสอดคล้องกับศักยภาพที่มีอยู่มีการสร้างจิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่สาธารณชนอย่างทั่วถึงในทุกระดับ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสร้างเครือข่ายการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับพื้นที่ถึงระดับชาติ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ในส่วน of ชุมชนของที่ตำบลคลองพลู การได้รับนโยบายของรัฐในข้อนี้ ได้มีการหันมาอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีความรัก มีสำนึกถึงคุณค่าของความเป็นท้องถิ่นของของตน (ลุงเผิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548) ได้เล่าว่าคนของที่คลองพลูในช่วงเวลานี้มีความตื่นตัวมีความสำนึกถึงคุณค่าความเป็นท้องถิ่นของรักและหวงแหนทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชนโดยได้มีการศึกษาและพูดถึงคุณค่าความเป็นของในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ในด้านภาษา ชาวของได้รวมกลุ่ม ได้พยายามนำเสนอความเป็นของ ศึกษาประวัติศาสตร์ของชาวของ และติดต่อกับกลุ่มอื่น ๆ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมคนของโดยเฉพาะลุงเผิน ผันผาย ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีทุกครั้งที่มีคนเข้ามาในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นคนที่เข้ามาศึกษาเรื่องราวของของในด้านต่าง ๆ หรือ การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตนตามกลุ่มชนชาวของของหมู่บ้าน โดยเฉพาะในด้านที่ส่งเสริม อนุรักษ์หรือฟื้นฟูอัตลักษณ์ของของ ลุงเผิน ผันผาย เล่าว่า ทั้งบ้านเรือน การแต่งกาย หรืออาหารการกิน การประกอบอาชีพ หรือแม้กระทั่งภาษา ลุงเผิน ก็จะยังคงอนุรักษ์ความเป็นของเหล่านี้ไว้ในชีวิตประจำวันของลุงหรืออนุรักษ์เอาไว้ตลอดไปจนกว่าจะตายไปทีเดียว อีกทั้งยังยืนยันว่าคนของแท้ ๆ ในหมู่บ้านก็เช่นเดียวกัน

การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืน

ภายใต้ระบบเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงสลับซับซ้อนและเชื่อมโยงกันมากขึ้น ประเทศไทยไม่อาจหลีกเลี่ยงกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบนพื้นฐานของความสัมพันธ์และแนวโน้มการเปิดเสรีทางการค้า การลงทุน และการเงินระหว่างประเทศได้เนื่องจากความก้าวหน้า

ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ทำให้ความเชื่อมโยงระหว่างประเทศมีความรวดเร็ว และส่งผลต่อเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในประเทศ ขณะเดียวกันการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมา ยังเป็นการขยายตัวในเชิงปริมาณที่เกิดจากการเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิตเป็นหลักประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมจึงลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งยังพึ่งพิงทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ขาดการบริหารเศรษฐกิจและการเตรียมพร้อมที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงของการเปิดเสรีทางการค้าและการเงิน โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศจึงยังอ่อนแอและไม่มีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอ ขณะที่ภาครัฐต้องรับภาระหนี้สาธารณะ และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงจำเป็นต้องมุ่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งมั่นคงอย่างเต็มที่และปรับฐานเศรษฐกิจให้สามารถขยายตัวต่อเนื่องไปในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนรวมทั้งนำไปสู่การเป็นเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานองค์ความรู้และการสร้างสรรค์ที่มีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก และสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยเน้นการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีความสมดุล สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากรวมทั้งมีความรอบคอบในการบริหารความเสี่ยงในการเปิดเสรีให้สมดุลกับผลประโยชน์ที่ได้ และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนา และสร้างภูมิคุ้มกันแก่ภูมิภาค ตลอดจนสร้างความพร้อมและความรอบรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนานวัตกรรมของตนเองอย่างเหมาะสม ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน และการปรับปรุงการบริหารจัดการของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้ โดยดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมการเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมเป็นการแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางด้านมหภาคของประเทศต่อเนื่องจากการดำเนินการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เพื่อส่งเสริมให้ฐานเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งและขยายตัวได้อย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการดูแลเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเร่งแก้ไขระบบการเงินให้มีบทบาทสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งรักษาทุนสำรองเงินตราต่างประเทศให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการลงทุน

ในด้านการคลังให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานราก ซึ่งจะเป็นแรงส่งให้ภาคการผลิต การค้าและบริการฟื้นตัว ควบคู่ไปกับการรักษาวินัยการคลังและการบริหารหนี้สาธารณะเพื่อสร้างความเข้มแข็งของฐานะการคลังในระยะยาวรวมทั้งปรับปรุง

การบริหารจัดการเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อาทิระบบการเจรจาทางการค้าและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้มีความชัดเจนและเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน

ภาวะเศรษฐกิจที่เริ่มฟื้นตัวได้ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ยังมีความเปราะบาง อันเนื่องจากความไม่สมดุลระหว่างภาคการผลิตที่สามารถแข่งขันได้และภาคการผลิตที่ยังมีความอ่อนแอยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จะให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างภาคการผลิต การบริการ และการลงทุนจากการพึ่งพิงจักรการผลิต ในเชิงปริมาณทั้ง ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูกที่มีผลิตภาพและมูลค่าเพิ่มต่ำไปสู่เศรษฐกิจที่เน้นการใช้องค์ความรู้เป็นหลัก มีความเร็วและสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร รวมทั้งสถาบันเกษตรกรเป็นฐานสำคัญซึ่งจะต้องเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในระดับภาคและระดับสาขาโดยเฉพาะการสนับสนุนเพิ่มผลผลิตและการปรับระบบบริหารจัดการในทุกภาคส่วนของสังคมไม่จำกัดเพียงเฉพาะภาครัฐ ภาคเอกชน แต่ครอบคลุมถึงภาคประชาชน เพื่อให้เกิดมาตรฐานและความโปร่งใสที่จะนำไปสู่ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพของบริการและการสร้างเครือข่ายของบริการพื้นฐานให้ทั่วถึงและเท่าเทียมควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของคนเพื่อการเพิ่มทักษะและผลิตภาพในทุกระดับ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาดนและการคุ้มครองทางสังคมในการเพิ่มสมรรถนะของภาคการผลิตและบริการให้สามารถเป็นฐานเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงพึ่งตนเอง และสามารถแข่งขันได้ในระยะยาวจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้พร้อมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศและแก้ไขภาวะวิกฤตโดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพควบคู่กับการพัฒนานวัตกรรมในสาขาการผลิตที่ประเทศไทยมีศักยภาพให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนและเกษตรกรพร้อมกับการปรับเปลี่ยนระบบบริหารจัดการในเชิงรุกและเพิ่มการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการในภาคการผลิต เพื่อลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี สร้างกลไกกระจายความรู้สู่ชนบทเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถต่อยอดความรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นภายใต้บริบทของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทย

ที่ตำบลคลองพลู ลูกหลานของส่วนใหญ่จะเข้าไปเรียนหนังสือในเมืองจากการ (กำนันเงิน พันผาย, สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548) พอจะสรุปได้ว่า ลูกหลานของที่คลองพลูเรียนหนังสือเก่งไปเล่าเรียนในเมืองกันมาก แต่ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไรพวกเขาส่วนใหญ่เมื่อเรียนจบจะกลับมาที่ชุมชนลูกสาวของกำนันเรียนเก่งมากเรียนจบและสอบเป็นข้าราชการก็ของลงที่หมู่บ้านของตน ช่วยพัฒนาหมู่บ้านส่วนลูกชายก็เรียนเกี่ยวกับการเกษตร กลับมาก็พัฒนา สวน ไร่ ของ

พ่อ และของชุมชน ลูกหลานของบ้านอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน บางคนเรียนจบที่โรงเรียนมัธยมคลองพลู แต่ก็เก่ง สามารถพัฒนาชุมชน ยิ่งปัจจุบันนี้มีการสอนภาษาของ สอนวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของของ โดยกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นนั้นยังทำให้เกิดการอนุรักษ์ และฟื้นฟูความเป็นของได้เป็นอย่างดี จึงอาจกล่าวได้ว่า การปรับโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืนใน ส่วนของการกระจายความรู้สู่ชนบท หรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถต่อยอดความรู้เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นมีส่วนเป็นอย่างมากที่ทำให้ชาวของที่ตำบลคลองพลูสามารถดำรงความเป็นตัวตนของพวกเขาไว้ได้ดีกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในภูมิภาคแถวนี้

การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

ตลอดระยะเวลา 40 ปีที่ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็น เครื่องมือในการกำหนดกรอบนโยบายและทิศทางการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศ แม้มีความพยายามผลักดันให้เกิดการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง แต่ก็สามารถดำเนินการ ได้ผลสำเร็จเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญ ของกระบวนการวางแผนพัฒนาประเทศมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาศูติสทางที่สมดุล และยั่งยืน ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในลักษณะองค์รวม พร้อมทั้งวางแนวทางการแปลงแผน ไปสู่การปฏิบัติ แต่ทว่ากระบวนการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไปสู่การปฏิบัติยังไม่ก้าวหน้าและเกิดผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควรสาเหตุสำคัญเนื่องมาจากแนวความคิดที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของ การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นเรื่องใหม่ และไม่มีกระบวนการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง หน่วยงานปฏิบัติในระดับต่าง ๆ จึงไม่มีความเข้าใจอย่าง ถ่องแท้ทำให้ไม่สามารถนำแผน ไปดำเนินการตามทิศทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพขณะที่ โครงสร้างการบริหารและกลไกต่าง ๆ ก็ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการแปลงแผนเท่าที่ควรยังขาด การบูรณาการและจัดการทรัพยากรตามหลักการที่ยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมตลอดจน การประสานแผนงาน แผนคน และแผนเงินยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ขณะเดียวกันในการพัฒนาระบบติดตามประเมินผลในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นการวัดผลลัพธ์ของการพัฒนาอย่างเป็น รูปธรรม โดยให้มีการจัดทำดัชนีชี้วัดและใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล แต่ทิศทาง การพัฒนาระบบติดตามประเมินผลที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน การดำเนินงานจึงก้าวหน้าเฉพาะ การติดตามประเมินผลในระดับภาพรวม การติดตามประเมินผลการทำงานของหน่วยงานยังไม่ ต่อเนื่องเป็นระบบ จึงทำให้ขาดข้อมูลในการกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 อย่าง มีประสิทธิภาพและต่อเนื่องนอกจากนี้ ผลพวงจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 ส่งผลให้ทุกฝ่ายเริ่มตระหนักในความสำคัญที่จะต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงให้มีการบริหารจัดการที่ดี

ดังนั้น การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จึงเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่ง ท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและผันผวนของโลกยุคปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีและความรู้ก้าวรุดหน้าอย่างว่องไว เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายถึงกันทั่วโลก และมีปัญหาที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จึงเป็นความท้าทายของสังคมไทยในการเตรียมพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างรู้เท่าทัน สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันและสามารถบริหารจัดการกับการเปลี่ยนแปลงได้ โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งทางสายกลาง มีความสมดุลพอดี รู้จักพอประมาณอย่างมีเหตุมีผล และเสริมสร้างคนดี มีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการยึดแนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวม ที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งเป็นทิศทางที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างสมดุลด้วยประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้ในที่สุดการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ไปสู่การปฏิบัติ นับเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องผนึกพลังร่วมจากทุกฝ่ายในสังคมผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนไทยให้ตระหนักเข้าใจและเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคมยุคใหม่ อย่างเป็นระบบจัดการจัดการทางสังคมในเชิงยุทธศาสตร์ มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม และสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทำให้คนไทยคิดเป็น ทำเป็น พึ่งตนเองได้มากขึ้น มีจิตสำนึกที่ดี รู้รัก สามัคคี รู้หน้าที่และมีความรับผิดชอบ ขณะเดียวกันต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยให้ความสำคัญต่อการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ การปรับระบบงบประมาณให้เอื้อต่อการดำเนินงานของท้องถิ่น ชุมชน ตลอดจนการปรับบทบาทหน่วยงานกลางในการประสานและสนับสนุนการจัดแผนปฏิบัติการในทุกระดับให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งการดำเนินงานที่สำคัญที่สุดจะอยู่ที่การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับพื้นที่ที่เริ่มจากระดับชุมชนและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการในระดับที่สูงกว่า โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคม ในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมกันรับผิดชอบ นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและกำหนดดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนในทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีความต่อเนื่อง รวมทั้งเปิด โอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของภาครัฐอย่างโปร่งใสอีกด้วย

ในขณะนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้อาวุโส (สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548) ทำให้ทราบว่าแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ลงไปสู่ชุมชนต่าง ๆ รวมไปถึงกลุ่มของชาวชนบทแล้วชาวชนส่วนใหญ่รู้ถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง พวกเขารัก เทิดทูน และเข้าใจ อีกทั้งพยายาม

ปฏิบัติตามให้ดีที่สุด เนื่องจากชาวชองเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รักความสงบ ไม่ชอบรบรา หรือขัดแย้งกับใคร ชาวชองพยายามทำตามนโยบายต่าง ๆ อย่างดี เพราะพวกเขาถือว่า พวกเขาเป็นคนไทยที่มีเชื้อสายชอง คนไทยก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของประเทศไทย จึงจะได้ชื่อว่าเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

จะเห็นได้ว่ารัฐส่วนกลางให้ความสำคัญกับชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและเห็นวัฒนธรรมอันดีงามทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ชาวชองถือได้ว่าเป็นชุมชนต่างวัฒนธรรม ชุมชนหนึ่งที่รัฐไทยมิได้ละเลยและได้เข้ามาจัดการกับชุมชนของซึ่งเป็นชนต่างวัฒนธรรมให้มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของไทย เพื่อความสงบสุขและปราศจากปัญหาขัดแย้งดังเช่นประเทศอื่นที่เคยประสบมา

นโยบายทางการศึกษา

นโยบายการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้สร้างเงื่อนไขสนับสนุนอัตลักษณ์ของชองโดยการขยายรูปแบบการศึกษาเป็น 3 รูปแบบคือ การศึกษาแบบเป็นทางการ (Formal Education) คือการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบในสถานศึกษา มีโครงสร้างอย่างมีแบบแผน มีกฎเกณฑ์ ตั้งแต่การกำหนดอายุผู้เรียน กำหนดลำดับชั้นเรียน และจำนวนชั้นปี มีหลักสูตรที่ผ่านการรองรับ มีกระบวนการการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา มีขั้นตอนก่อนสำเร็จการศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีการรับรองคุณสมบัติอย่างเป็นทางการสามารถตรวจสอบและเชื่อถือได้รูปแบบที่ 2 คือ การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Nonformula Education) คือ การจัดหลักสูตร กิจกรรม โครงการ อบรม สัมมนาขึ้นนอกระบบแบบเป็นทางการเพื่อตอบสนองความต้องการหรือความสนใจทางการศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะด้านของสมาชิกในสังคม อาจมีการจัดตั้งเป็นศูนย์ ชุมชม ชุมนุม สถาบันอย่างเป็นทางการเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็ได้ และรูปแบบที่ 3 คือ การศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) คือ การศึกษาหาความรู้จากสังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน ด้วยความสนใจใฝ่รู้

กล่าวได้ว่าในทุกสังคมมีการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบอยู่ทั้งสิ้น แม้ว่าการศึกษาแบบเป็นทางการหรือการศึกษาในระบบโรงเรียนจะเป็นรูปแบบการศึกษาหลักที่ต้องมีขึ้นตามกฎหมาย เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้รับตามสิทธิและหน้าที่ในความเป็นพลเมืองของรัฐ แต่การศึกษาในรูปแบบที่ 2 คือ นอกระบบโรงเรียนก็เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจสนับสนุนให้เกิดความรู้ เกิดทักษะ และประสบการณ์พิเศษเพิ่มเติมแก่สมาชิกในสังคมได้ รวมทั้งการศึกษา รูปแบบที่ 3 คือ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นส่วนสำคัญมากในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ติดตามความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมเพื่อให้ได้ทราบและเข้าใจความเป็นไปใน

สังคมได้ตื่นขึ้นซึ่งการศึกษารูปแบบที่สามนี้เป็นส่วนที่เน้นมากในสังคมไทยปัจจุบันที่ต้องการปลูกฝังนิสัยความสนใจใฝ่รู้ให้มีขึ้นในตัวสมาชิกของสังคมทุกคน

ปัจจุบันหมู่บ้านของที่ตำบลคลองพลูมีการจัดการเรียนการสอนที่ใส่หลักสูตรการเรียนภาษาของ ซึ่งถือเป็นการทำให้อัตลักษณ์ด้านภาษาของคงอยู่ต่อเนื่องจนถึงทุกวันนี้

หลักสูตรภาษาของที่โรงเรียนวัดคลองพลูเริ่มสอนภาษาของกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นชั้นแรก เนื่องจากส่วนหนึ่งของหลักสูตรจะมีการอ่านภาษาของด้วย การเริ่มภาษาของจึงต้องเริ่มกับนักเรียนที่เขียนอ่านภาษาไทยได้พอสมควรแล้ว ปัจจุบันมีการเรียนภาษาของในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4, 5 และเนื่องจากนักเรียนต้องเรียนภาษาอังกฤษอีกภาษาหนึ่ง จึงมีเพียงการทบทวนเท่านั้น เวลาเรียนภาษาของ กำหนด 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ติดต่อกันทั้งหมด 20 สัปดาห์ 1 ปีการศึกษานักเรียนเรียนภาษาของประมาณ 120 ชั่วโมง

เป้าหมายหลักสูตร คือ สร้างความสนุกสนานให้กับผู้เรียนไปพร้อมกับเปิดโอกาสให้พวกเขาได้เรียนรู้และเข้าใจภาษาของ พร้อมกันนี้ยังได้มีการสอดแทรกเนื้อหาวัฒนธรรมประเพณีที่สำคัญของชาวของเข้าไปด้วย อีกทั้งเพื่อเพิ่มความเข้าใจภาษาของให้มากที่สุด จึงมีการสอนแบบฟังและตอบสนองคำสั่งภาษาของด้วยการทำตามทางต่าง ๆ อย่างสนุกสนาน เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในภาษาของโดยไม่คาดหวังให้ต้องพูดออกมาขณะที่ยังไม่เข้าใจเพียงพอ

นอกจากนี้ยังมีการอ่านร่วมกันผ่านหนังสือเล่มยักษ์คือหนังสือเกี่ยวกับเรื่องราวของของ มีการใช้ภาษาของทำเป็นเล่มใหญ่ ๆ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและเพื่อความรู้สึกร่วมกันและเป็นหนึ่งเดียวกัน การฟังนิทานของ การฟังการร้องเพลงของ และเมื่อคุ้นเคยกับการอ่านดีแล้วจึงมีการสอนเขียนภาษาของ และมีการสนทนาหลังจากรู้ภาษาพอสมควรแล้ว (ก้านเงิน ผันผาย, สัมภาษณ์, 7-11 พฤษภาคม 2548)

จะเห็นได้ว่านโยบายทางการศึกษา ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีส่วนช่วยทำให้อัตลักษณ์ของคงอยู่ต่อเนื่องได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่ารัฐส่วนกลางจะเข้ามาจัดการหรือเปลี่ยนแปลงบางส่วนของชาวของที่นี่ แต่สำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของกลุ่มพวกเขาที่แตกต่างจากที่อื่นทำให้พวกเขายังคงรักษาความเป็นตัวเองในชุมชนไว้ได้ โดยเฉพาะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่เน้นความเป็นท้องถิ่น เศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืนทำให้ชุมชนของที่ตำบลคลองพลูมีสำนึกถึงคุณค่าของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนจนได้รับการสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์และผสมผสานจัดการเรียนการสอน การพัฒนา ให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนมากขึ้น จนกระทั่งปัจจุบันนี้ชาวของที่นี่ร่วมกับหน่วยงานของรัฐ นักวิชาการต่าง ๆ ได้ร่วมกันตั้งหมู่บ้านของ ศูนย์ภาษาของและศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมของขึ้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ความเป็นของให้คงอยู่ต่อเนื่องต่อไป

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษา และ นโยบายของรัฐมีส่วนทั้งในการเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์ วัฒนธรรมของที่ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดจันทบุรี ซึ่งนโยบายนั้นมีการเปลี่ยนแปลง ตามช่วงเวลาหรือผู้มีอำนาจบริหารประเทศในสมัยต่าง ๆ ชาวของซึ่งเป็นกลุ่มที่รักสงบ ไม่ชอบ ความขัดแย้งจะปฏิบัติตามนโยบายอย่างดีทุก ๆ ครั้ง แต่ส่วนที่ทำให้อัตลักษณ์ของยังคงอยู่ต่อเนื่อง ได้ดีที่สุดคือ สำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของซึ่งชาวของที่ตำบลคลองพลูได้แสดงให้เห็นจน ถึงปัจจุบันนี้

แนวโน้มในอนาคต

ทุกวันนี้ชาวของรุ่นเยาว์ตั้งแต่อายุ 20 ปีลงมาส่วนใหญ่จะพูดภาษาของไม่ได้ ชาวของ รุ่นผู้ใหญ่ก็ใช้ภาษาของในชีวิตประจำวันกันน้อยลง มีแต่ชาวของอาวุโสเท่านั้นที่ยังใช้ภาษาของได้ อย่างคล่องแคล่ว และค่อนข้างยึดขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นไว้อย่างเหนียวแน่น ในความรับรู้ ของชาวของรุ่นผู้ใหญ่ เห็นว่าการที่ภาษาของไม่มีหนังสือ (ภาษาเขียน) เป็นของตัวเอง และการถูกดู ถูกดูแคลนจากคนภายนอกมาเป็นเวลานาน ส่งผลให้เมื่อออกนอกชุมชน คนของก็ไม่กล้าพูดของ ถูกหลานของก็อับอายที่จะพูดภาษาดั้งเดิมของปู่ย่าตายาย ประกอบกับพื้นที่ในการใช้ภาษาของลดลง เพราะในโรงเรียน หนังสือต่าง ๆ โทรทัศน์ วิทยุ ล้วนแต่ใช้ภาษาไทยเป็นหลัก จากสภาพการณ์นี้ทำให้พอคาดหมายได้ว่าภาษาและวัฒนธรรมของอาจจะสูญสิ้นไปหากไม่มีการสืบต่อ

ด้วยเหตุนี้เอง ชาวของอาวุโสบางท่านที่มีความเลื่อมใสศรัทธาทางวัฒนธรรมของกลุ่มชน จึงพยายามที่จะจดบันทึกคำศัพท์ภาษาของด้วยอักษรไทย และต่อมาได้รับความร่วมมือจากนักศึกษา และอาจารย์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทที่มีโอกาสเรียนรู้และบันทึกข้อมูล ภาษาของไว้ ทำให้ทั้งฝ่ายชุมชนของและนักวิชาการ ได้ร่วมมือกันพัฒนาระบบเขียนภาษาของตาม หลักภาษาศาสตร์เพื่อให้ชาวของมีเครื่องมือในการจดบันทึกภาษา วัฒนธรรม ประเพณี นิทานพื้น บ้าน ตำนาน ประวัติ ฯลฯ ด้วยภาษาของตนเอง อันจะเป็นส่วนหนึ่งในการชะลอการเปลี่ยนแปลง และการตายของภาษา และเพื่อให้สามารถใช้เป็นสื่อในการสอนภาษาของแก่ลูกหลานและผู้สนใจ ต่อไป

หลังจากที่มีการริเริ่มพัฒนาระบบเขียนภาษาของ ต่อมาได้มีการอบรมเพื่อฝึกฝนการเขียน ภาษาของอีกหลายครั้งโดยการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักทางด้านวิชาการและการฝึกอบรม จนกระทั่งปี พ.ศ.2544 ชาวของในตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาชะเมา จังหวัดจันทบุรี ได้เสนอโครงการ อนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของในรูปของโครงการวิจัยเพื่อท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนจากกองทุน สนับสนุนการวิจัยสำนักงานภาค (สกว.ภาค) ผ่านทางศูนย์ประสานงานเครือข่ายที่มหาวิทยาลัย

ราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี ทำให้ชุมชนของได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือเพิ่มขึ้น ทั้งใน
ด้านเงินทุนและกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในชุมชน

ปัจจุบันโครงการนี้ได้ผ่านขั้นตอนของการพัฒนาแบบเรียน การผลิตหนังสือหัดอ่าน
สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาของ การจัดทำพจนานุกรมภาษาของฉบับชาวบ้าน และในปี พ.ศ.2545 ได้
พัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของ และได้เปิดการเรียนการสอนภาษาของสำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดคลองพลู ซึ่งเป็นการสอนโดยครูจากชุมชนของ และใช้สื่อ
การเรียนการสอน ที่ชาวของเป็นผู้ผลิตขึ้นเอง จนถึงขณะนี้ทางชุมชนของได้รับความเห็นชอบจาก
ทางโรงเรียนให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นภาษาของสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อีกชั้นหนึ่ง เนื่อง
จากนักเรียนมีความรู้ภาษาของเพิ่มขึ้น เพราะระบบเขียนภาษาของอิงอยู่กับตัวอักษรไทย ยิ่งไปกว่านั้น
การแผ่เนื้อหาทางวัฒนธรรมเข้าไปในบทเรียนยังช่วยให้นักเรียนเพิ่มความสำนึกรักท้องถิ่นและ
ภาคภูมิใจในความเป็นมาของชุมชนตนเองอีกด้วย

ผลจากการทำงานอย่างต่อเนื่องในระยะสองสามปีที่ผ่านมาพบว่า เกิดกลุ่มนักกิจกรรม
ด้านภาษาและวัฒนธรรมของผู้มีทักษะใหม่ ๆ ที่คนของในวันวานไม่เคยมี วันนี้เราได้เห็นนักเขียน
ของ ครูของ นักทำหนังสือภาษาของ และผู้นำรุ่นใหม่ที่สามารถตอบคำถามได้อย่างฉลาดานเมื่อมี
ใครมาถามว่าภาษาและวัฒนธรรมของสำคัญสำหรับเขาอย่างไร และทำไมเกษตรกรรมดา ๆ ที่
ฐานะทางบ้าน ไม่สู้ดีนักจึงยอมใช้เวลาอันมากมาทุ่มเทให้กับกิจกรรมที่ไม่น่าจะให้ผลตอบแทนทาง
เศรษฐกิจแต่อย่างใด ยังไม่นับการเกิดกิจกรรมใหม่ ๆ ที่คนสูงอายุกับคนรุ่นใหม่สร้างสรรค์ร่วมกัน
เช่น การเขียนและการวาดภาพประกอบหนังสือ ความประทับใจของนักเรียนภาษาของที่ได้เห็นได้
อ่านหนังสือที่มีชื่อผู้แต่งเป็นชื่อที่คุ้นเคย และการซักถามพูดคุยเรื่องภาษาของของนักเรียนเมื่อกลับ
บ้านไป

ความตื่นตัวข้างต้นยังกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะฟื้นฟูวัฒนธรรมของในเรื่อง
อื่น ๆ มากขึ้น ดังนั้นในระยะต่อไป นักกิจกรรมทางด้านภาษาและวัฒนธรรมในกิ่งอำเภอ
เขาคิชฌกูฏ ยังมีแผนที่จะเก็บและเรียบเรียงข้อมูลทางวัฒนธรรมของตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อนำ
มารวบรวมไว้ ณ ศูนย์การเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของ ปัจจุบันนี้รวบรวมไว้ในเขต
ตำบลคลองพลู กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ ซึ่งประโยชน์ระยะสั้นได้แก่การนำไปสนับสนุนการเรียน
การสอนในหลักสูตรท้องถิ่นและในระยะยาวก็คือการสร้างความรู้โดยชุมชนของตนเอง เพื่อให้เยาวชน
ของได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองนอกเหนือไปจากที่ได้รับจากชีวิตประจำวันในครอบครัว ซึ่งดู
เหมือนว่าจะไม่เพียงพอเสียแล้ว

กิจกรรมเหล่านี้ นับเป็นมิติใหม่ ไม่เฉพาะชุมชนของในจังหวัดจันทบุรี แต่จะเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับชุมชนอีกหลายแห่งในประเทศไทยที่ต้องการจะศึกษาและฟื้นฟูภาษาวัฒนธรรมของตนเองเอาไว้ให้ยั่งยืนสืบไป (อิสระ ชุสรี, 2546, หน้า 60-65)

การศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของชุมชนชาวช่องที่ตำบลคลองพลู พบว่า ชาวช่องที่นี้มีสำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของสูงมาก พวกเขามีความภาคภูมิใจ และต้องการอนุรักษ์ความเป็นตัวตนของตัวเองเป็นอย่างมาก จึงเกิดมีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาต่างๆ ทั้งศูนย์ภาษาของซึ่งมีการจัดทำตัวหนังสือภาษาของ (ตัวเขียนของ) เพื่อไม่ให้ภาษาสูญหายไป มีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมของ ซึ่งแม้แต่ในโรงเรียนการเรียนการสอนก็มีการสอดแทรกความเป็นคนช่องให้กับนักเรียนทั้งเป็นการศึกษาทฤษฎี และฝึกการพูดการอ่านภาษาของด้วย ในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีของนั้น ชาวช่องที่คลองพลูจะยึดถือแน่นแฟ้นมาก โดยเฉพาะในเรื่องของระบบเครือญาติและการนับถือผีหิ้งหรือผีบรรพบุรุษ ชาวช่องถือกันว่า “ไม่มีผีหิ้งอยู่กันไม่ได้หรอก” เพราะฉะนั้นจึงเกิดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการนับถือผีหลายประเพณีด้วยกันตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นแล้ว

จากการลงพื้นที่ศึกษา ได้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ได้สัมผัสกับพูดคุยและร่วมในงานพิธีสำคัญบางพิธีของชาวช่องจะมีความรู้สึกและมองเห็นได้ชัดเจนว่าชาวช่องที่นี้มีความรู้สึกที่ตัวเองภูมิใจในความเป็นคนช่อง มีความสามัคคี ช่วยเหลือกันอย่างดีสำหรับการจัดงานพิธีต่าง ๆ แต่จะมีข้อสังเกตบ้างเล็กน้อยคือในหมู่บ้านจะมีคนจากที่อื่นย้ายเข้ามาอยู่มากพอสมควร ทั้งนี้ทั้งนั้นจากการพูดหรือการใช้ภาษาจะรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อีกทั้งมีคนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออพยพโยกย้ายมาอยู่ที่นี้ด้วย จากอาหารการกิน วิถีชีวิตต่าง ๆ จึงพอจะกล่าวได้ว่า ชุมชนของที่นี้มีการผสมผสานทั้งเรื่องของผู้คนและเรื่องความเป็นอยู่ต่าง ๆ จากการสังเกตอีกด้านหนึ่งนั้น จะเห็นได้ว่าชาวช่องแท้ ๆ ก็ยังเป็นของแบบดั้งเดิม มีวิถีชีวิตเดิม สมถะ มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันดังเดิมเหมือนเมื่อครั้งปู่ย่าตายายเพราะพวกเขาเชื่อว่าเขามีบรรพบุรุษเดียวกัน

ปัจจุบันนี้ของมีศูนย์กลาง มีแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นคนช่อง กลุ่มชาติพันธุ์ที่ตำบลคลองพลูเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการจะอนุรักษ์กลุ่มชาติพันธุ์สำหรับให้กลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ได้ศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติตาม ทั้งนี้ทั้งนั้นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ควรจะมีสำนึกถึงคุณค่าความเป็นชาติพันธุ์ของตนให้เหมือนกับกลุ่มชาติพันธุ์ของที่นี้ด้วย ถึงแม้ว่าจะมีคนกลุ่มอื่นย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่ชาวช่องแท้ ๆ ก็ยังเป็นของดั้งเดิม ที่รักสันโดษ สมถะ มีน้ำใจ ซื่อสัตย์ กตัญญูรู้คุณ อาจกล่าวได้ว่าอนาคตของชาวช่องจะเป็นอย่างไรคงต้องยกให้ลูกหลานของรุ่นต่อ ๆ ไปเป็นผู้ตัดสินจะเป็นการดีที่สุด